

Orale contraceptie

Toen in 1962 de orale contraceptiva met ovulatie remmers werden geïntroduceerd, werd al spoedig duidelijk dat de huisarts het meest aangewezen intermediair bij deze vorm van geboortenregeling zou zijn. Dit betekende een belangrijke verschuiving, omdat daarvoor de NVSH en de PSVG het leeuwedeel van de hulpverlening bij geboortenregeling voor hun rekening hadden genomen. In toenemende mate kwamen gezonde vrouwen op het spreekuur met vragen over geboortenregeling: vragen die voor de arts betrekking hadden op de farmacotherapie en fysiologie van diep ingrijpende stoffen als progestagenen en later oestrogenen; vragen die bovendien voor de arts én de patiënt betrekking hadden op de interactie van partners, emotionele bezwaren, wereldbeschouwing, religie en ethiek.

De verschuiving kreeg het karakter van een overrompeling. Immers, de endocrinologie, ontstaan in de twintiger jaren en nog steeds een beladen vakgebied, deed thans zijn intrede in de spreekkamer van de huisarts. Dat betekende een niet te stuiten vloedgolf, die de huisarts dwong tot een heroriëntatie op het gebied van de integrale geboortenregeling. Tevens werd de huisarts zich ervan bewust, dat zijn functioneren, zijn attitude ten opzichte van levensproblemen, kortom het hele beeld dat hij van zichzelf en de patiënt had, ter discussie stond. Misschien wordt deze omwenteling voor de huisarts het best getypeerd met de ondertitel van het boek *The doctor* van James McCormick: *Father figure or plumber*.

De introductie van de pil, waaraan de naam van de Amerikaanse bioloog Pincus (1903-1967) verbonden blijft, betekende voor vele vrouwen een langdurig innemen van een medicament, met de mogelijkheid van bijwerkingen en veranderingen in het lichaam, of niet slikken in verband met

contra-indicaties. Er werd een controlesysteem ontworpen met registratie van diverse items: een rustpunt in een tijd dat tradities en opvattingen over seksualiteit veranderingen ondergingen. Intussen leidden uitgebreide onderzoeken tot lagere doseringen en het gebruik van synthetische producten.

Tijdens deze ontwikkeling waarbij medische en maatschappelijke aspecten nauw verstrengeld raakten, wist menig een niet meer of hij zich in de ochtendschemering bevond, of dat de zon reeds was opgegaan. Recente cijfers over illegale abortus in Spanje – ruim 300.000 per jaar, met meer dan 3.000 doden – doen in ieder geval beseffen, in welk een volledige duisternis een land nog kan verkeren.

Nieuwe medicamenten kennen perioden van toenemende belangstelling en stijgende verkoopcijfers, tot zich aan het zonnige firmament wolken beginnen af te tekenen, in dit geval spontane trombose en risico's verband houdend met roken. Opnieuw moeten de gewenste en ongewenste werkingen van de pil tegen elkaar worden afgewogen. De thans bekende feiten over HDL-cholesterol en de nieuwe inzichten over interceptie (morning-after-pill) getuigen ervan hoe snel de ontwikkelingen elkaar opvolgen en hoezeer men de vinger aan de pols dient te houden ten aanzien van risico's (trombose, hartinfarct, hypertensie).

In *Even stilstaan... bij de drieëntwintigste jaargang* – pagina 2 van de lopende jaargang – werd de mening verkondigd, dat de orale contraceptie aan een hernieuwde review toe zou zijn. De redactiecommissie van *huisarts en wetenschap* prijst zich gelukkig de lezer reeds thans twee bijdragen over dit onderwerp te kunnen aanbieden. Beide pennevruchten, over geboortenregeling en pilcontrole, sluiten goed op elkaar aan en verwoorden op heldere wijze nieuwe inzichten in deze problematiek.

K. Gill